

Lőrincz György
(1946, Kápolnásfalu) író,
Irodalmi Jelen prózadíjas

Lőrincz György

A karácsonyfa

Már december elején leesett a hó. Az első napokban esővel érkezett a tél, borús, ködös, zúzmárás reggelekre ébredt, aztán egy hajnalon, amikor kinézett az ablakon, fehér lepel volt a táj.

A következő reggel vágták le a környéken az első disznót.

Kezdődik – gondolta.

Kovács Pali Ferenc állt az ablak mögött, egykori, hajnali disznóölések villantak föl emlékezetében, amikor még apró gyermekként ott térdepelt az ablakban, nézte az udvaron mozgó, alig kivehető árnyakat, ujjbeggyel fákat, csillagokat rajzolt a lehetétől bepárasodott ablaküvegre. Disznótoros vacsorák jutottak eszébe, világító csillagok. Majd látta azt is, ahogy a vidám nótázás befejeződött az éjszakába.

Már évek óta nem hívták segíteni. Mintha az idő megállt volna a felesége halála óta.

– Nem kellek senkinek! De hát miért is hívnának?

Amióta a gyermekei elmentek az országból, nem volt, amiért, akikért disznót vágjon. Persze így nem tudta viszonzni a meghívásokat sem. Az is igaz, azt a kevés húst, amit fogyasztott, már a húsboltokban is meg tudta venni. Ráadásul a szomszédságban a vele egyidős öregek helyét a gazdaságok élén elfoglalták a fiatalok, a rokonai is meghaltak, vagy megöregedtek. Mintha az idő itt felejtette volna őket, már nem volt önálló gazda senki az egykoriak közül.

– Kiöregedtem.

Bement a fürdőszobába, akaratlanul is bele-nézett a szélein kopott, foncsoros tükörbe, meg-

csontosodott ujjával végigtapogatta a meg-fakult bőrt az arcán, a ritkuló és a homlokán egyre fentebb kúszó fehér hajszálakat.

– Megöregedtem – nyugtázta. Majd: – Ez az élet rendje.

S bár a gondolatai mögött fölcsillanó keserűség salakja üledni kezdett benne, nem hagyta nyugodni.

– A disznóvágások ideje még le sem jár, már jön karácsony. Majd az újév. – Fölsóhajtott. – Ilyen lesz az egész hónap. Ünnepe ünnepet követ, mindenki örül, boldog!

Hogy várta gyermekkorában ezt a hónapot! A december fénye számára olyan volt, mint az ég mögött a Nap, beragyogta az összes hónapot.

Sosem tudta elfelejteni az első karácsonyfáját.

Az első karácsony, amelyre emlékezett, és amelyet mégis álomszerűen élt át, olyan volt, mint a csillagrobbanás a fejében, vagy mintha ezernyi csillagszóró kapott volna lánggra, s szórna szikráit.

A szülei csak akkor ébresztették fel, amikor meggyújtották a csillagszórókat és a gyertyákat. Az apja valahol a hosszú folyosó végén rázta a csengőt az angyal helyett, dülöngélt a fa is, mintha valóban akkor hozta volna az angyal:

– Ferike! Ferike – szólíngatta az anyja –, megjött az angyal.

Ez volt a második csoda az életében, s csak évek múlva jött rá, a szülei ekkor tanították meg álmodni azzal az ékszerként csillogó karácsonyfával. Megtanították átélni a valóságfölöttit, a szépség varázslatát.

Félelmében nem mert elaludni akkor éjjel. Egész éjszaka virrasztott – talán először életében. Attól félt, eltűnik, álommá foszlik a fa reggelre.

Keserőség villant újra benne.

– Ünnepre hangolt napok jönnek, a reggeli disznóvisítást és az odapörkölt pecsenyeillatot fölváltja majd a keleti fűszerekkel vagy ízletes afrikai gyümölcsökkel tarkított sütemények illata. Csak egyetlen dolog nem változik: az élettem. Sivatagi, egyhangú napok jönnek. A magány szürkésége.

Az örökös egyedüllétre gondolt, amiben a felesége halála óta teltek a napjai, a nyűgös reggelekre, a sok töprengéstől fáradtságba torokolló estékre, amikor megsűrűsödnek, és életre kelnek az emlékek. Akármiről is kezdett gondolkodni, a végén mindig ott kötött ki, hogy látja magát, ahogy magányosan teng-leng a lakásban, nem kapja a helyét. Hát igen! A politika régebb, még egyszerű falusi tanítóként is lekötötte a napjait, azt remélte, az értelem fog uralkodni a világon, de most már, ebben a másoktól diktált idegen rendben az sem érdekelte. Rájött, egyszerű kísérleti alanyok ők, akiket kipróbálnak az új eszmerendszereket, és már nemcsak a világ értelmezése, fogalomrendszere változik szinte naponta, de elveszítik eredeti jelentésüket még a szavak is.

– És igaz szavak nélkül pedig hogy lehet élni? Jóság és szeretet nélkül?

Amíg a felesége élt, elvitatkoztak ezen, de most, hogy egyedül maradt, s az értelmetlenség maga alá gyűrte a világot, már nem volt kivel. A magányos estéken még néha fel-felvilant, miért és hogyan jutottak el idáig, de az értelmezés szembetűnő lehetetlensége elkedvetlenítette.

– És az évek jönnek-mennek, ahogy a napok is!

A holtak úgy sétáltak az emlékezetében, mintha a falu között az utcán járnának. Több ismerőse volt már a temetőben, mint a falu há-

zaiban. Látta a szüleit, akik megtanították hinni a csodákban, a feleségét, aki távlatot adott a további csodáknak: a fia és lánya születését, akik a felesége szentháromságában beragyogták a napjait. A szomszédokat, rokonait. Önmagát alig látta. Mindig rohant, elveszett valahol a sok rohanásban. De a legszomorúbb az volt, hogy az évekkel együtt elmaradtak az álmok is. A vágyak. Kiürült az élete. Nem volt már távlata az időnek. Az idő a mindennapok foglya lett. Csak a napoknak élt. És a napok sorjáltak, szinte észrevétlen kopogtatott a karácsony is.

Harang kondult, átlengett a hangja a falu fölött.

Belehasított.

– Mire várok? Mint egy koldus, állok minden karácsonykor, amióta egyedül maradtam, sorjázom a percek, órákat, s várom naphosszat, hogy valaki rám nyissa majd a kaput. Kopogtasson az ajtón. Megcsendüljön a skype hangja!

Visszagondolt az elmúlt évekre: vajon most ki van soron? Ki hívja meg? S egyáltalán még meghívja-e valaki? És persze, ő maga elfogadja-e, elfogadhatja-e a meghívást? Mert rájött, van valami rendszer abban is, ahogy karácsony napján megjelenik néha egy-egy unokatestvér, rokon. Vajon a háttérben egyeztetnek? Mert sosem hívja meg kétszer ugyanaz a család! „Te, Sándor, az idén nem tudom fogadni a nagybátyámat, nem hívnád meg? Tudom, hogy én következem, de hazajönnek a gyermekek is. Zsúfoltság lesz.”

Tavaly a legkisebb unokaöccse nyitott rá, hívta át magukhoz, igaz, már megkésve, késő este, amikor épp készült lefeküdni. Miért is jött? Hova menjen olyankor? Átment, persze, hogy átment, mert nem akarta megsérteni, de akkor már érezte, hogy felesleges ott is. Jól fogadták, de a tettek meghazudtolták a szavakat. Magától is látta, hogy István feleségének a kedvessége ellenére nincs egy percnyi ideje se

rá. Felesleges a megélt nyolcvan évével. Ahogy felesleges odahaza is. Persze, már az is szép, hogy meghívják, nem feledkeznek meg róla. De hát úgy-e, ünneplőbe kellene öltözni olyankor már korábban, hogy ha hívják, ne várokoztassa őket. Viszont tudta azt is, hogy azzal már eleve nevetségessé válna. Igen, nevetségessé lenne, ahogy ünneplőbe öltözve vár odahaza. A vak is látná, hogy várja a meghívást, hogy érkezzen valaki!

Két nap volt már csak karácsonyig.

És a hó napok óta egyre hullott.

Újra és újra végignézett a fehér tájon, majd eszébe jutott, ami már rég foglalkoztatta: ha volna egy tenger!

Igen, ha volna egy tenger! Vagy egy nagy tó!

Amiben, ha jó messzire beúszik az ember, már nem tud visszaúszni. Megőrizhetné a látzatot. A tettét nem lebegné be a gyanú fénye. A gyermekeire sem vetülne árnyék.

Kinézett az ablakon.

Az égről bágyadt felhőfoszlányok lengtek alá, nagy, puha vattapelyhekben hullt a hó, a fehérség egyre fényesebb lett. Olyan a határ, mint egy hótenger – gondolta.

Szikrákat szórt, fényt gyűjtött a fejében a szó.

– Meg kell vennem az ajándékokat, és felcímkézni!

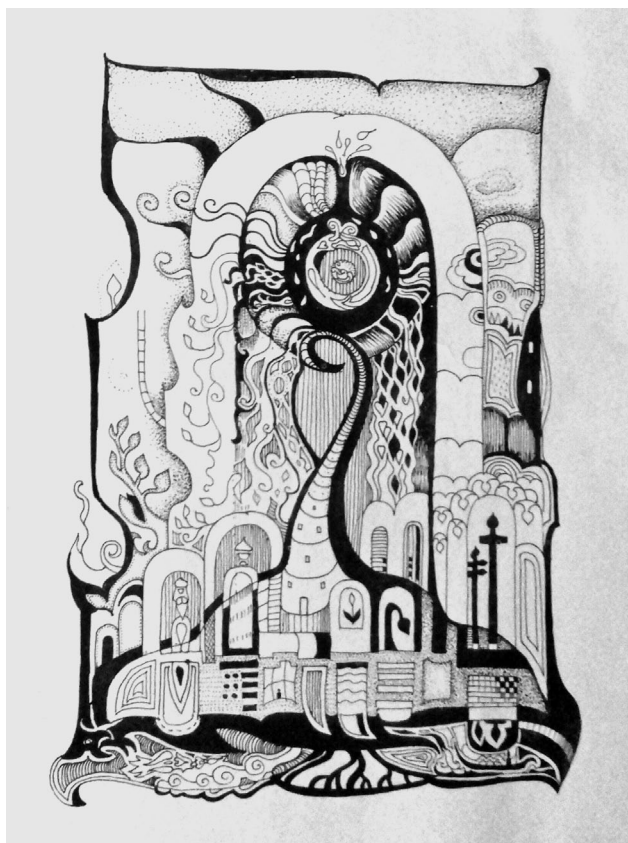
Másnap elment, bevásárolt.

Karácsony napján elővette a megkopott háztizsákot, ételt csomagolt, s egy negyed liter szilvapálinkát tett mellé.

Előkészítette a karácsonyfátartót is a nagyszobában, mintha az már csak az érkező karácsonyfára várna.

Aztán papírt, tollat vett elő. „Elmentem karácsonyfáért” – írta rá, aztán kitézte az ajtóra. Majd miután kulcsra zárta az ajtót, s a kulcsot a lábtörő alá tette, a fészerből a karjára akasztotta a fejszét, és elindult a falutól messze kékesen fénylő erdő felé.

Négy kilométerre volt a falutól az erdő.

Életfa

Ahogy kiért a faluból, fehér csönd fogta keretbe a tájat. Nem volt egy lábnyom, egy szánnyom, még egy kósza madár-, vagy nyúllyom se törte meg a havat. Fehér és töretlen volt a táj. Az ünnepre készülő falu nyugalmat árasztott a határra is. Elővette a szilvapálinkát, kortyintott egyet.

Újra és újra végignézett a tájon, utolérték az élet és a tél csodái. Szikrázott a hó. A fák zúzmarásan dideregtek, rázták a szakállukat. Milyen csodálatosan is van beosztva ez az élet – gondolta. Mindennek ideje van, még a naptár szerint is. Ideje volt a fiatalságnak, ideje a szerelemnek, a férfias küzdelmeknek, most, íme, eljött az is, amit sohase várt. Mindig félrenézett, ha valami vagy valaki erre figyelmeztette.

Az időtlenség és jövőtlenség távlattalansága zárta magába.